

Esse de două ori în septemana: Joi-a și Dominec'a; era cându va pretinde importanta materielora, va eși de trei sau de patru ori în septemana.

Pretulu de prenumeratiune.

pentru Austria:	
pe anu întregu	8 fl. v. a.
„ diumetate de anu	4 fl. v. a.
„ patraru	2 fl. v. a.
pentru Romanii și strainetate:	
pe anu întregu	12 fl. v. a.
„ diumetate de anu	6 fl. v. a.

ALBINA

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redactiune Stationsgasse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sau apeditura; câte vor fi nefrancațe, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publică.

Pentru annee si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde câte 7. cr. de linia; repetirile se facu cu pretu scadintu. Pretulu timbrului câte 80 cr. pentru una data se antecipa.

Pesta, in 1/13 dec. 1871.

Dupa o scire electrica ce primiramu alalta-ieri din Sibiu de la locu competente, si dupa anuciulu ce de acolo ni sosi mai tardiu si pre care-lu publicamu la loculu seu, actiunile Institutului national de creditu si economii „Albina,” sunt subscribe completaminte.

Va se dica, cea d'antiau si mai mare pedeca, ce parintesculu guvernii ni puse acestei intreprinderi folositorie, cu ajutorulu lui Ddieu si prin zelulu barbatorulu de pricepere si de devotamentu nationalu, se devinse si delatură norocosu.

Reulu ce ni-a causatu această pedeca este: intardiarea cu mai multe luni a organizarei si punerei in lucrare practica a Institutului, ce tocmai asta vera si asta tomna multu bine, multa usiorare potea se aduca poporulu nostru! D'alta parte pedeca guvernului intr'atata ni-a facutu si unu bine, căci ne-a constrensu a ni incorda nitielu poterile si ni-a datu ocaziune d'a ne convinge ca in veri ce privintia nu ni lipsescu poterile, ci ele sunt amortite. Vai de noi si de viitorulu nost. u, deca curendu nu ne vomu destep-ta din acesta amortiela pre tote tere-nele vietiei!

Asta data a succesu. Onore tuturu celor ce au contribuitu la acestu resultatu norocosu!

Asteptamu ca dd. fundatori acum iute se puna la cale cele necesarie pentru inceperea ne'tardiata a activitatei Institutului nostru atatu de multu doritu.

Deakistii, adeca partia guvernamentale, deja este cuprinsa de ingrigiri pentru alegerile viitorie dietali, macar ca inca diet'a presinte mai are vr'o patru luni de vietia.

Dominec'a trecuta corifeii partitei din tota tier'a tienura unu feliu de congresu aici in Pesta in sala cea spaciosa a otelului „Hungaria,” si -- la lumin'a dilei conspirara si complotara ca, cum se se sustiena si mai departe la potere. in spinarea poporaloru!

Nu ne surprinse de feliu ca si la acesta ocaziune in fruntea polipiloru veduramu pre dlu eppu Olteanu din Lugosiu, carele si elu cu indatinat'a-i cutesantia, 'si redica poteric'a voce intru interesulu partitei; nu ne surprinse, căci noi scimu pre bine, ca domni magiari nu pentru frumset'a sa l'au facutu pre parintele Olteanu eppu, ci ca pentru acesta favore si multele mii ce i dau pentru d'a se impodobit si d'a da mese luculice, ceru ajutorulu Ssale pentru suguramarea nationalitatei si opozitiunei romane in Carasiu.

La o trista celebritate tinde acestu omu, carele inca in anii 1861, 62 si 63 trecea de unu romanu cu credintia si devotamentu, precum mai pastramu in acesta privintia si astadi unele date.

Un'a tare ne miramu de domni de la potere, ca ei nu vor se pricepa, cumca pericolulu din parte-ne pentru ei numai atunci are se incepa a fi adevratu, candu li ar succede a ne eschide din parlamentu. No, dar veda ei; — noi am fostu, suntemu si remanemu ai poporulu.

Precum guvernulu cislaitanu mereu continua cu negociatiunile de pactare pentru ca se pota trage pe polonii din Galitia in Reichsrath, asia si guvernulu magiaru inca se semte constrensu ca se pactede cu partia nationale opozitionate din Croatia si Slavonia.

Si nimica mai naturalu ca acest'a. Guvernulu cislaitanu are cea mai mare necesitate de poloni, pentru ca numai prin acestia se pote spera o majori-

tate — de si fortiața — in Reichsrath, căci nembii singuri nici cu ajutorulu „mesuriloru energice” nu sunt in stare se facea macar o semi-majoritate; — apoi guvernulu magiaru inca 'si are morbulu seu, care pote fi pericolosu pentru essistintia sa, si acestu morbu este estinsu peste totu organismulu seu. dar mai evidinte se areta in nemultumirea croatorulu, pre cari cu ori ce pretiu trebuie se-i caseige, de ore ce de comunu se scie ca in Croatia astadi partia opozitionale este in deplina potere, chiar dupa formulele constitutiunali avendu absolut'a majoritate atatu in tier'a preste totu, catu si in diet'a tieriei, adeca deca acest'a ar fi convocata, — guvernulu magiaru insa nu permite convocarea acestei diete pana nu se va asecura mai antiau in privintia acea, ca acest'a 'si va tramite delegatii sei la diet'a din Pesta.

Diariulu „Pokrok” intr'unulu din numerii sei mai recinti facendu o discutie meritoria a supr'a negociatiuniloru contelui Lonyai cu partia nationale opozitionale a croatorulu, intre altele dice ca Mazuranici, ca si ceialalti corifeii opozitionali, cari au conferatu in luna lui noemvre cu domnulu Lonyai, sunt incantati de manierele incuragatorie ale acestui isteti barbatu de statu, despre care croatii in genere credu ca e unu practiculu de cati contele Andrassy, care cu fuduli'a lui respingea de la sine toti aceia, cari absolutaminte de departe nu i se inchinau fora conditiune.

Acesta apropiare a opozitionailoru firesce ca unionistiloru nu li vine la socotela, de ore ce la casulu candu ar succede impacatiunea cu partia nationale, ei ar trebui ca se-si iee catrafusele si se-si sterga budiele parasindu posturile grase ce le ocupa astadi, — dreptu aceea dara unionistii din tote poterile se silescu a impedeca realizarea impacatiunei.

Asia sunt si activistii nostri, cari mereu striga ca natiunea romana e desgustata de politic'a passivitatii, insa candu natiunea ar fi resoluta se-si schimbe atitudinea sa de adi, si punendu-se pe unu terenu de pactare, — firesce pe baze positive, er nu pe promisiuni efemere, — atunci domnii activisti la tota intemplantarea ar trebui ca se se dee la o parte, căci domnialoru parasindu natiunea, unde sunt ei nu e natiunea, si unde e natiunea ei nu potu ave locu. Asia dara murga numai in pace, face-si mendrele lor, dar se nu facea nemica in numele natiunei — pre care au tradat'o de atate ori.

O interpelatiune memorabile, si care pote se devina epochale.

Dominec'a trecuta dlu V. Babesiu, parasindu patulu dorerileru, merse in casa dietei unguresci de fece dlui Dr. Pauler unu siru de intrebări, prin cari — credemu c'o se se alega branza din zeru, la cari ungurulu domnitoriu din gratia si ca unelt'a nemtiului, n'o s'o mai pota carni.

„Diosu masc'a!” — i comandă Babesiu; — „se-ti vedemu facia cea adevrata si dup' aceea se te cunoscemu — seu omu si crestinu si patriotu adevratu, seu diavolu in pele de omu. Mai multu lumea se nu fia amagita.”

Dar Babesiu a disu acest'a cu alte cuvinte, in limba fina a politetiei si diplomatiei. Insa dnii totu o pricepura pre bine si — multi slobodira nasulu de unu cotu!

Deca acum cate-va septemani interpelatiunea dnului Dr. Aless. Mocioni gasi pre contele Andrassy mutu, si diet'a

cam surda, slugile dlui Andrassy, o aflau pre de politica inalta si se faceau a nu-o cuprinde: pre a lui Babesiu de dominec'a traca de sicuru o pricepura pre bine si — nu o vor pote ignora.

Dnii unguri, cei ce — precum mai deunadi areta si splica in insasi diet'a loru dnulu Ernestu Simonyi, numai prin administratiune inghitu de la tier'a vr'o 30 de milioane de florini, ei pentru cultura limbei lor si instructiunea magiara, mai scotu din pung'a tieriei, din pung'a bietelor popora trase-mpinse, inca o suma de — peste trei milioane!

Si — catu ore au ei indurarea de a da din acesta suma de trei milioane pentru instructiunea, pentru cultura celoralalte popora nemagiare ale patriei? — Sciti catu? — Mai nimicu! Nici unu procentu!!

Babesiu puse man'a pre saculu cu cep'a si intreba: „Ce ai aci, mei tigane?” Se vedemu cum o se se scape tiganulu; n'o se-i plesnesca de rusine masc'a pe facia!

De nu se vor socoti dnii stepanitori unguri si nu se vor lasa de hotii, apoi o suta de Olteni (austro-ungureni) pecatosi si una mii de consortiani de cei din tufa — n'o se fia in stare, cu totu sapunulu Segedinului si Dobritinului a spelă pre clic'a de la potere de peatulu lotriei pe facia, de tendintia d'a tiené in veci pre bietele popora in miseria nesciintiei, in veci siesi sclave!

O data lumea cea onesta totu se va desamagi si convinge ca cine la noi este acea stepanire, pre care biseric'a ni-o spune a fi de susu, de la Ddieu; si atunci dora se va convinge si mai deplinu si poporulu nostru ca — cine si ce feliu sunt acei omeni, pre cari acea clic'a ii redica pe umerii nostri? cine si ce felin de omeni sunt acei fii ai sei, cari s'au ingagiatu acelei stepaniri — in contra poporulu. Si-apoi atunci — o se vorbi-mu si mai altmintrelea si cu unii si cu altii.

Dar se ne intorcemu la interpelatiunea nostra.

Babesiu luandu cuventulu dise cam urmatorele:

„Apropiandu-se totu mai multu desbaterea spre bugetulu ministeriului pentru instructiunea publica, vinu de timpuriu a face a supr'a acestui bugetu o interpelatiune dlui ministru alu instructiunei publice, pentru ca densulu se aiba timpu, a cugeta a supr'a importantiei intrebărilor mele si apoi se-mi pota da respunsulu ce va afla de cuviintia.

„Desi interpelatiunea este in sine destulu de motivata, totusi pentru deplin'a ei pricepere si apretuire va fi de lipsa a-i permite inca cate-va scurte desluoiri.

„Nu spunu lucru nou, deca constatu — cu parere de reu ca, ori de cate ori cineva in acesta Casa, directu seu indirectu a amintitu caus'a nationalitatiloru nemagiare, pururia prin acest'a au desteptatu neplacere, ma chiar netolerantia comuna.

Acesta netolerantia merge deja atatu de departe, in catu, precum jacendu morbosu a casa, cetli din foi, mai dilele trecute insusi colegulu nostru de sublimu spiritu, dlu Colomanu Ghiczy, acestu barbatu despre carele eu am tienutu ca patriotismulu si amorea de adeveru i sunt superioare preocupatiunei nationali, — afla de bine a pronuncia a sa sentintia condamnatoria mai bine a supr'a celor ce totu mereu vinu a se plange pentru apesari nationali, de catu a supr'a apesatoriloru!

„Acestea observandu, multu mi-am frementatu capulu, ca — ce ore pote se fia caus'a, de cestiunea de nationalitate, acesta mare cestiune a poporaloru patriei atatu de reu este primita aici, unde ea ne-aperatu ar trebui dupa dreptate deslegata?”

„Am aflatu ca — caus'a nesuferirii ei nu pote fi alt'a de catu — cuprinderea rea a ei.

„Cestiunea de nationalitate adeca aici mai preste totu se cuprinde si se splica ca o cestiune de — potere. Acest'a — precum eu credu, fora destulu cuventu.

„Dar sciu se-mi esplicu, de unde vine acest'a. Can 'u adeca acuma cativa ani natiunea magiara 'si apera nationalitatea contra apesatoriloru de preste Laita, ea o apera ca o cestiune de potere, si acuma nu vré se pricepa ca se lucra d'o cestiune interna a tieriei, carea nici nu semena a cestiune de potere.

„Dup' a mea cuprindere, cestiunea nationalitatiloru din patria, este mai multu o cestiune de cultura. Eu, de candu am inceputu a me ocupa de ea si a o studia am privit'o de atare. —

„Ca cestiune de cultura, asia credu ca este multu mai usioru de resolutu. Deslegarea ei pretinde simplu acordarea din partea statulu de asemenea conditiuni si mediloca de cultura si desvoltare nationalu.

„Din acestu punctu de vedere purcediendu, am se-mi facu interpelatiunea de astadi, carea este precum urmédia:

Interpelatiune

domnului ministru alu instructiunei publice.

Manecandu din acea ideia, preste totu recunoscuta a seclului, cumca numai essistintia unui statu de cultura este indreptatita, si ca unu astfelu de statu tientindu la civilisatiune, este detoriu a nainta cultura generale;

mai departe din acea convictiune ca, ne-dependintia si libertatea constitutiunale a unui statu, si mai vertosu a stateloru si natiuniloru mai mice, nu se pote asecura de catu prin cultura cetateniloru; precum d'alta parte prosperitatea cetateniloru nu se pote ajunge de catu prin cultura lor;

mai incolo tienendu in vedere regula ce sta afora de tota indoiela, cumca cultura generale la fie-care poporu se pote mediloca si ajunge numai prin instructiune in propria limba a poporulu;

specialu, in catu pentru a nostra patria, luandu in consideratiune ca art. 44 de lege din anulu 1868 in §-ulu 17 pronuocia curatu si limpede, cumca — „din punctulu de vedere alu culturii si prosperitatei publice, sporulu instructiunei publice este celu mai inaltu scopu alu statulu,” si cumca din acesta cauza „guvernulu este obligatu a se ingrigi, pre catu numai se pote, ca cetatenii de ori-care nationalitate, in partile unde ei locuescu in numeru mai mare, prin institute de statu, aproape de locuatiile lor, se se pota cultivă in propria loru limba nationalu;”

considerandu ca — oit'a lege, totu spre acestu scopu, defigerea limbei de instructiune in institutele de statu cele essistinti seu cari dupa trebuintia se vor redica de guvernii, intru catu n'ar dispune in acesta privintia legea deja, a incredintiat'o ministruului pentru instructiunea publica;

considerandu aceea, ca deca essaminamu cu cuventu a atentiuie detairile bugetulu instructiunei publice, precum s'a subternutu acestu bugetu, aflamu cele cam trei milioane de florini, preliminarate pentru instructiunea publica pre anulu 1872, in modu batatoriu la ochi ne-suficienti — si inca pana intr'atata, in catu, din acele trei milioane, precum se pote vedé din date, spre scopurile de cultura ale cetateniloru nemagiari, abia se da unu micu procentu; de unde instructiunea partii mai mari, dar totu o data mai serace a poporulu din tier'a, in butulu disusetiunei legii mai susu citate, de statu, resp. de guvernii impare cu totulu negrigita;

considerandu ca o astfelu de negrigire deca ea s'ar adeveri si s'ar continua si mai departe, ar forma nu numai o calcare de lege, ci totu de o data unu astfelu de peatulu capitale in contra patriei comuna, carele ar trage dupa sine cele mai triste consecintie;

din tote aceste respecte si consideratiuni mi ieu libertate, mai nainte d'a pasi onorabil'a Casa la desbaterea speciale a supr'a bugetulu instructiunei publice, a rogă pre on. dnu ministru alu instructiunei publice, se-mi dee deslu-cire a supr'a urmatoreloru puncte:

1. In ce modu si in ce mesura a respunsu pana acuma on. ministeriu de instructiune, ordinatiunei §-lui 17 alu art. de lege 44 din

1868, în privința instrucțiunii cetățienilor nemăgari în propria lor limbă națională?

2. Fiindcă, precum de comună se știe, pentru cetățienii nemăgari ai patriei mai nici o școală medie de stat nu există cu limbă lor de instrucțiune: — nu află dlu ministru alu instrucțiunii publice de lipsa și de urgența a se îngriji pentru înființarea de mai multe atare școle deși prin bugetul anului 1872?

3. Ingrigitu s'a, și intru câtu s'a ingrigitu on. reg. ung. ministeriu de instrucțiune, fia din stipendiale essistinti de stat, fia macar pe alta cale — pentru pregătirea de profesori, atâtu de necesari la școlile medie, pe sém'a cetățienilor nemăgari ai patriei? Sém

4. Déca fondurile de pana acuma de asta natura nu sunt suficiinti, — n'ar fi dlu ministru plecatu, a propune spre acestu scopu în bugetulu seu o rubrica speciale?

5. Dupa ce necesitatea și dreptatea pretindu, ca statulu, respective guvernulu patriei comune s'è se ingrigiesca și de cultur'a mai înalta a cetățienilor în propria lor limbă, și fiindu că, precum se știe, tocmai se urma desbateri pregătitorie pentru redicarea unei Universități în Clusiu: — are guvernulu intențiunea, și déca da, în ce modu socôte a respectá la acea Universitate limb'a celei mai mari părți a populațiunii Transilvaniei, adeca a națiunii române? —

Atât'a Interpelatiunea dlui Babesiu de dominea trecuta. Onorabili nostri lectori, cetind'o se vor fi convinsu ca și noi, ca aci se luca de unu punctu, de unu interesu, de o cauza de vieti'a; se luca despre întrebarea, ca — óre Ungaria, și resp. Austro-Ungaria, este patri'a, sém numai carcerile nostru? — Óre noi în acestu stat, pre care-lu locuim si-lu aperm'u cu sangele și cu sudórea nóstra de ani aprópe duóve mii, suntemu considerati și tractati ca adevérati cetățieni și fii ai patriei, sém curatu numai ca o turma de vite sém sclavi?! — Că óre ungurulu mai are câtu-si de putienu semtiu de umanitate și dreptate facia de popórale în maioritate ale patriei, sém ca elu nu vré s'è stee mortisiu langa dreptulu barbaru alu pumnului?!

Acésta cauza si cestiune — nu este, nu se póte numi cestiune de partita. Cine dintre romani intru acést'a nu consente cu dlu Babesiu, acéla a incetatu a mai avé semtiu romanu și a mai meritá numele de romanu.

Atât'a pentru asta data, si — astep-tám'u s'è vedemu judecat'a contrariilor, precum si a antagonistilor nostri, s'è-ii vedemu déca mai au în peptu macar umbr'a de loialitate și dreptate.

Clerulu și poporul din Bucovina.

II.

Am disu, ca nu numai starea materiale a clerului pastoral în Bucovina e „trista“, ci și intrég'a comunitate diecesana, adeca poporul împreuna cu biseric'a ortodossa respectiva, se afla în asemona stare, și aceea în tote fazele și pulsele sale elementale și sociale.

S'è vedemu acést'a:

Biseric'a orientale, ca o maica practica ce ea este în sensulu caracterului ei originalu facia cu in-sa-si adevérata învetiatura a fundatorului ei Cristosu, cuprinde în sine tote învetiaturele recerute pentru vieti'a temporală a fiiloru sei, ca prin acésta vieti'a temporală s'è-și întemeiedie și s'è cascige salutea eterna. Preotii, organele esecutive ale acestei biserice, sunt chiamati s'è inlesnésc'a poporului, originalminte cu caracterulu și intențiunile biserice, agreabilitatea aceloru iuvetiaturi salutarie.

Natur'a autorității si oficiului preotioscu e in-sa numai morala și consultativa, éra natur'a unei atari potestati pretinde, ca form'a aducerei aceloru învetiaturi și povetiuri pana la inim'a acelor'a, pre carii au preotii s'è-și faca partasi de bunatátile și salutea, ce li oforesce mai'a biserice'a, aceea forma dicu, s'è fia priu sine singura, și atragectoria și convingetória. Si acést'a va poté ea fi numai atuncia, candu barbatii, altmintelea capabili de acésta misiune, acreditati cu lens'a, preotii nu vor fi legati mai si de alte povári si respecte, de câtu unicu-numai de principiale și scopurile înaltei sale misiunii.

Starea cea „trista“ materiale in-sa a clerului pastoral în Bucovina, con cede ea óre a cestiua, ca onoru ómeni cu trebuinție personale și familiare, ca s'è se avente și s'è se conserve la naltínea misiunii lor? Cu buna sém'a —

nu! și de aceea dara e lucru pré firescu ca tote fazele și pulsele vieti'i în sinulu bisericei nóstre din Bucovina au fostu și sunt inca și astadi alterate și impedeate.

Autoritatea clerului pastoral, este basata pe increderea ce trebuie s'è o aiba fie-care preotu facia cu poporanii sei, caci fora de acést'a tote ostenelele sale sunt iluzorie; starea-i in-sa grea materiale, și dependinti'a-i formale cu necesitátile-i de tote dilele de la comunitate și individuale concrediute pastorirei lui, au nisce consecințe ne-avoidabile, cari se redica și se stabilizea ca unu „muru chinezicu“ între inerederea și între aceia, de la carii i-e acésta ineredere necesaria, spre a-si realisa mandatulu seu cu succesu.

Vine acum, ca Bucovina de astadi ospitalisédia în jurulu comunitatii „ortodossa“ din ea și nisce factori, carii sémóna, ca mai multu prin aviditate, negare și usurpare a binelui și drepturilor acelor'a, ce i-au gasitu de mosimeni în tíera, vrén s'è-si arete și constatedie agreabilitatea și demnitatea culturai lor, ce ei dicu ca o „ducu spre Ostu“; de câtu prin o respectare ecnitable a binelui și drepturilor ne-disputavere ale indigenilor.

La tota ocașiunea deci, ba chiar si fora de ocașiune splotédia acei factori fapticitatea lipsei sém celu putienu a debilei inerederi ce o are peoporu catra conducetorii sei naturali . . . și bietulu poporu — spriginesce și sporesce scopuri și bine nu numai strainu în midiloculu seu, dara inea si lui — și daunaciosu!

Precum fie-care biseric'a, asia și cea „ortodossa“ are în sine ca comunitate mare, omenésca, comunitati asiderea omenesci ce an patria si nationalitata cu interesele acestora. Câte jigniri și detrimente se facura, si câte mai vedem nișindu-se de a se face comunitatii ce se tíe de confesiunea „ortodossa“ romana în Bucovina din caus'a, ca acei barbatii — preotii, ce dorescu și intențiunea în primulu rondu cu sinceritate adevératulu bine alu acestei comunitati, nu posedu deplin'a ineredere a poporului ce ei ilu conducu si-lu pastoroscu.

Despre acést'a in-sa vomu mai vorbi în cele ulterioare.

Diet'a Ungariei.

Siedinti'a casei represent. din 7 dec.

Siedinti'a de adi a avutu unu felu de solenitate. A venit adeca spre desbateri proiectulu de resolutiune alu dlui C. Tisza, conformu caruia ministrulu de interne V. Tóth s'è se ie în judecata, si s'au infaciastu deci mai intréga reprezentanti'a tíerei si toti dnii mari adeca ministrii, afora de dlu Tóth, celu ce érá s'è se acuse. — Mai nainte in-sa de a se luá spre desbateri faimós'a motiune, ministrii au respunsu la diferite interpelatiuni si au substernutu mai multe proiecte de lege. — Incepe apoi C. Tisza a-si motiva proiectulu de resolutiune și dice ca, ministrulu prin primulu seu cerculariu catra cott. Nogradului sém a comisu o nelegalitate, sém nu. În casulu d'antaiu motiunea sa e de ajunsu motivata, în alu doilea casu in-sa a fostu a dóu'a resolutiune a ministrului o nelegalitate și atunci inca i-e motivata motiunea. Densulu a sciutu, ca proiectulu seu nu va avé nici unu resultatu practicu, totusi l'a presentatu casei pentru ca s'è se pocaiésca și s'è se întórca spre bine maioritatea cea servila a guvernului. — Stang'a prorampe în „éjjen“, éra maioritatea, pe carea Tisza a vrutu s'o pocaiésca, respinge cu indignatiune motiunea. S'au votatu apoi bugetulu curtei régesci, si s'a trecut la desbateri a supr'a bugetului ministeriului pentru a perarea tíerii. — Pentru comisiunea codificatiunala s'au preliminaru si pre anulu 1873 50,000 de fl.; stang'a in-sa a propusu numai 20,000 de fl. — Fiindu timpulu fórte înaintatu deciderea a supr'a acestui punctu se amoca pre manedi si siedinti'a se aredicá la 3 óre.

Siedinti'a casei represent. din 8 dec. 1871.

Dupa formalitátile îndatinat'e, s'a trecut la desbateri a supr'a bugetului ministeriului-presidiu, carele s'a primitu în tote positiunile. Bugetele dloru Wenkheim si Pejachevich s'au primitu fora nici o desbateri. — A urmatu apoi bugetulu ministeriului de interne. Cele trei titluri d'antaiu s'au votatu fora nici o greutate. Titlulu alu patruea cuprinde în sine subventiunea de 44,000 de fl. pentru teatrulu nationalu. Si acést'a, dupa o desbateri fora nici o insemnatate, s'a votatu în întregulu seu. — Pentru academi'a musicala s'au preliminaru 36,000 de fl. stang'a in-sa la propunerea lui C. Ghiczy a redusu acésta suma la 15,000 si — a invinsu.

Siedinti'a casei represent. din 9 dec.

În siedinti'a de astadi s'a continuatu desbateri a supr'a bugetului ministeriului de interne. A venit mai antaiu la rondu fól'a oficialu „Buda-Pesti Közlöny“. Contulu ministeriale dovedesce ca: fiindu ca acésta foia are peste 4000 de prenumeranti (cu câte 12 fl.) afora de aceea are unu venitu anualu de 80000 pentru insertiuni si pre langa o controla si pastrare buna are la anu unu venitu curatu de 480, di patru sute optu dieci de fl. Partid'a stanga infuriata pentru acésta miserabila administrare a proiectatu respingerea conventiunii cu tipografia „Atheneulu“. Dupa ce in-sa ministrulu de finantie a aretatú consecințele neplacute ale sistarii conventiunii amintite, maioritatea a votatu acceptarea proiectului. — La propunerea lui Fr. Deák s'a votatu cu unanimitate 5000 de fl. pre sém'a spitalului pentru copii. — Cele lalte puncte ale bugetului pentru ministeriulu de interne s'au votatu pana la alu treilea punctu din extraordinariu. Redicarea siedintiei la 3 óre. —

Cernauti, în 4 decembre 1871.

(Indolentia facia cu interesele nóstre nationali.) E cunoscutu deși publiculu romanu, cumca „Societatea pentru cultur'a si literatur'a romana din Cernauti“, a întreprinsu efeitura unei loterie în folosulu fondului ei. Avendu 500 de casciguri, numerulu sortiloru se urca la 25,000. Sortirea are s'è se face în 18/31 dec. a. c. Termianulu sortirei dara e fórte aprópe; cu tote acestea nu s'au pututu desface pana acuma mai multu decátu póte a patr'a parte din cuantitatea sortiloru. Din întemplanie am fostu de facia candu primia secretariulu Societatei din 500 de sorti, tramise la cutare persona câte 470 nevendute; ba am vedutu epistole, în cari se escusau unii romani, ca „cu totu zelulu si foculu lor“ pentru înaintarea causei, n'au pututu vinde — nici unu sortiu.

Vediendu aceste triste semne de indolentia, nu m'am miratu de fratii nostri romani de peste hotare, vrén s'è dicu de cei din Ardealu, Banatu și Romania, cari cam de-a rondulu se scusa, ca au multe (?) institute si multe (?) întreprinderi locale, cari sunt bucurosi déca le potu sprigini, — fórte multu m'a indignatu in-sa nepasaraa condamnarea a patriotiloru nostri bucovineni.

Preotii cu bigotismulu și servilismulu inspiratu de mai marii lor, si civilii prin cosmopolitismulu lor incarnatu, se întrecu în nepasare facia de interesele nóstre nationali.

În câte-va dile vomu avé ocașiunea de a ne convinge și despre simtiulu nationalu alu dameloru nóstre, caror'a inca în lun'a lui maiu li s'a adresatu comisiunea pentru efeitura leteriei, ca s'è contribue cu diferite lucruri de mana si alte daruri în favorulu acestei întreprinderi nationali; pana acuma in-sa, déca nu me insielu, abia au incursu la Societate atât'a — ca si nemica. Domnii n'au gustu a cumperá si a vinde sorti, éra dameloru nu li piace s'è faca daruri; — éta la ce trista stare ne-a adusu indolentia facia cu interesele nóstre nationali!

Oravitia, în 10. Dec. 1871.

(Pactári frumóse cu strainii si prosperte si mai frumóse — pentru alegerile municipale.)

Pana a poté comunicá rezultatele alegeriloru de membri pentru comitetulu cottense, — grabescu a impartasi, cumca la iniciativ'a unor corifei din partea nemtiloru si a romanilor, s'a pactatu o forma de transactiune între nemti respective unguri (sém voi'a tatalui mai șie ca ce sunt) si romani peste totu, ca adeca în cerculu de alegere alu Oravitiei montane (cu alegatori mai jumetate romani) s'è se aléga 9. membri din partea nemtiloru si 1. romanu (Jacobu Popovicu protopopu), éra în cerculu de alegere Oravitia rom. cu trei comunitati (curatu romanu) s'è se aléga 9. romani si 1. neromanu (Simon Deutsch).

Acestu pactu s'a primitu și de conferinti'a nationala din 9. l. c. ceea ce nu póte fi instrai-natoriu pentru cei ce cunoscu impregiurarile locale la noi. *)

La propositulu acestei impacatiuni circula pe la noi si o anecdota: Unu conducetoriu din partid'a contraria s'è fia disu catra cutare romanu: „Noi vi-amu datu unu jidovu pe unu popa!“ — Va s'è dica — — — Ce va s'è dica?

*) Bravo, ati facutu tergu bunu de minune, caci pe semne vi-a pruzu în castigulu mare — si o cursa în care probalminte — ati si oadiutu. R e d.

— Da, Domne, capetonieloru straine totu asemenea „Gesinnung!“

Ei batjocurescu aceea, ce ar trebui s'è serve de demnitate unui poporu cultu — tolerant'a, liberalitatea și redicarea peste tote prejudetiele. — Da, fiindu ca ne-amu infartatitu cu Sotea prin pacturi politice, — se traiesca Simon Deutsch! E omu de omenia si cu multa sobrietate, — schimbulu nu-lu regretam.

S'au facutu si listele de candidari din partea comitetulu centrale de aici pentru totu tienutulu, si s'au primitu cu putiene modificari de conferinti'a pomenita. — A tienutu comitetulu centralu multu contu, ca în listele de candidari s'è se puna toti acei romani deachisti, — cari la alegerile de ablegati si în congregatiunile cottense pana acuma tecera atât'a scárba si ne-casau nationalistiloru, si ici colea s'au uitatu de aceia, pre cari Dlorn la rondulu seu si foloseau de unelte órbe contra nationaliloru. S'au socotitu Dlorn ca bab'a cu lunanarile s'è aprinda un'a Dlu Cristosu si alta — diavolului. — Diei Dlorn, ca avem „interese comune cu deachistii“ (ipsissima verba ale unui membru din comitetu). Quid hoc? Ce va s'è dica acésta? **) Dar apoi ce e cu demnitatea nationala, pre care diceau, ca au batjocurit'o pana acuma acei romani deachisti? Sém a fostu dicala numai siaga, — si acuma e veditu, ca deachistii (rectius guvernamentalii) sunt romani tocmai asiá de bine sentitori ca si nationalii?! Sapientium est in melius variare consilium, sém cum e disa? ***) — Ei bine, s'è traiesca nationalistii si deachistii cu ghiutur'a! Avemu lipsa, me rogu si în Lugosiu de mameluci, cari s'è strige „igen!“ la comand'a marelui Mufti, vrém s'è dicu, mariloru Muftii (fiindu ei acum la numeru doi, sém trei, cari ocármuescu acestu comitetu.)

Conferinti'a nationala a primitu tote mai susu amintitele propuse de capulu comitetulu centrale fora multa vorba si spargere de capu „en bloc“. — Trebuie s'è amintescu cu lauda, cumca ori unde si ori de câte ori propune acestu capu alu partidei ceva estraniloru, cari acurgu numerosi la tote adunarile, ei primescu tote, nu vrén s'è dicu tote neelovitele si nepotrivitele, unanimu, si-si sciú detorinti'a a glasul la tote fora obieptiune, ca „s'è traiesca!“ Nu sciú déca mi-potu maguli, a fi descoperitu celu d'antaiu, ca pe langa altele romanii nostri, barem pe aici, au si acésta virtute. Esemplulu bunu din casa tíerei s'a latitu si pe aici ca unu morbu contagiosu.

Aflandu-ne în ajunulu alegeriloru municipale, comitetulu centralu de aici, care pe câtu e de restrinsu, totusi cuprinde în sine elemente de tota panur'a — politica, se aduna, — asiá întielegemu pe de laturi noi cei neadmisii — mai pe tota diu'a la sfatu, si planiosce si hotaresce a la „chambre ardente.“ — Vre o sti atagama noua? Vre o intriga politica? Nu sciimu, — stámu cu trica, stámu cu sčéla. Despre stratagama, ca noi am candidatu de membri pre multi dintre lugosiani, cari — fiindu acolo în locu, potu asiá la tote congregatiunile, — nemtii nostri s'au si exprimat, — ca vicleni si politiciosi mai sunt romanii! —

Mi este, ca ei nu vor fi potendu face asemenea. — Dar are comitetulu nostru s'è li-o faca si mai în alte chipuri de hacu. S'è vedeti numai, — adeca veti mai audi inca laud'a nóstra, câtu suntemu de bine organizati! Acuma in-sa „chambre ardente“ totu tiene siedinti'e adese, si „nu sciú cós'a ori descós'a, dar la — vorbe sciú ca vérsa.“ Pitagoreulu.

Radna, 1 dec. 1871 n.

(Alegerea membriloru municipali în detrimentulu poporului prin machinatiunile dirigatiloru guvernamentali.) Dle Redactore! Per-tetimi a întrenièd' pre onorabilulu publicu ceterioru cu câte-va descoperiri adeverate despre machinatiunile necalificabile ce le-au comisu domaii guvernamentali din cerculu Radna, pentru asecurarea victoriei loru în contra poporului; isri adeca: în 30 novembre st. n. se duse în fiue la noi alegerea de membrii comitetulu comitatensu; cerculu pretorialu de Radna e locuitu mai totu de romani, — numai unde si

**) Domnia Vostra veti sci mai bine cari — cunoscuti impregiurarile de acolo si cari v'au indemnatu s'è pactati atât'u de minunatu. Bagati sém'a, s'è nu ve puna în povesti! R e d.

**) Asia e dis'a, ca ei si-au marcatu cli-s'a, si nu se mai potu pune la rondu cu cei ce 'si sustienu einstoa si omenia, pe buna dreptate muncindu si — lucrandu. R e d.

unde aflându-se și câte o remanșă de ale lui Bendeguz. — Romanii de timpuriu, conformu pro- vocării „Reuniunii politico-nationale a tuturor romanilor din cottulu Aradului,“ se constituira într'unu sub-comitetu cercuala, care conformu statutelor Reuniunii, candidă pe membrii cari ar fi se se aléga, toti barbati zelosi și fidei cauzei noastre nationale, recomandandu pacin- cului și bunului poporu, pentru ca se-i aléga, poporul, dupa cum insumi eu în persóna m'am convinsu, i salută cu bucuria și promise in- tielegintiloru nostri că îi vor aléga și nu vor ascultă de acei misiei, cari tota merou se încér- ca a-lu însielă, prin felu de felu de blastamati și coruptiuni. Intielegendu despre acésta con- stantare a romaniloru din jude cercualu Balázs Máté și jurasorele seu Julius Zubor, numai de câtu se scolară și emisera mai antaiu o ordi- natiune tuturor comunelor apoi pornira ei insii în frunte cu commissariulu de securitate și persecutori din comuna în comuna.

Astfelu mergendu mai antaiu în comună Paulisii, acolo strensera pe toti locuitorii la casa comunala prin persecutori și incepura candidarea; omeni adunati li spasera că ei au candidatii lor și nu li trebuie altii; din jude de cercu mi se sculă dicendu: „apoi pe mine nu aléga voi? romanii belesece pe voi, io însa omulu vostru, io dá la voi vinu botrinu se face aldomasiu.“ Dupa acésta p in amenintari și constringeri facura de o parte prin tragerea crucei se deobligara că nu vor aléga pe altulu de câtu numai pe dlu solgabireu și pe jidanulu Bildhauer, care e și notaru comunalu. Omenii mai de cinste și caracteru vedindu aceste se indignara și mersera a casa injurandu pe dnii stepani și declarandu că: ce se și mergemu la alégere? — éra cei însielati în frunte cu Dlu jude cercualu mersera la birtu unde mi-ti-i ta- maiă câtu se potu mai bine; — asemenea pa- sira și în comuna Solimosiu, unde éra cu unu aturisiu de magiaru Bodnar, notaru comunalu, dusera în capetu cele mai mari ilegalitati de coruptiune și intimidarea poporulu, — ba cari nu voira a li se supune și și închisera ca pe nise agitatori; — însa spre încoronarea rusinosului loru opu în centrulu cercuala, adeca în Radna, facura cele mai mari blastemati în presér'a și diu'a alégerii, — adeca din casa in- casa tramisera doi persecutori, cari cu „poruncă“ Dlu Solgabireu, constregeau pe alégeri ca se vina la alégere, spunendu-li totodata că nici de cum se nu aléga romanii, căci vai și amaru va fi acelu care ar votă pe vre unu romanu; dupa aceea li adusera vinu și rachiu la casa orasiului, apoi din jude de cercu și cu unu magiaronu Ternacó li tionura caventari, ia cari unu romanu brava G. cu sentiurle cele mai nobile, reflectă pentru abusurile și scandalurile ce le faou, îi provocă a se dee pace poporulu, că vor aléga pe cine ei vor sci; — atunci contrarii infuriati cu nise h'enc turbate incepura a atacă pe bunulu nostru bu batu, amonintandu-lu cu amovarea din post. i — și spre dovéda că nu li pase de nino, incepura a împarti printre cei de facia la sie- dule, și luandu-i de mană îi dusera — la urna. Bietulu poporu, sedusu de beutura, dar mai multu de frica, primiă siedulele și se lasă môle în partea contrariilor, dar cum nu, candu domnu solgabireu agită și impar- tiă siedulele. — Intielegintii romani indignati pana la extremitate de aceste fora de, legi, protestara solemn contra atidutinei ille- gale a guvernaliilor, însa în daru, căci nu voi au se îi auda. Sér'a dupa ce se fini actulu votarii, romanii subscernura protestulu lor formalu și pretinsera de la comisiunea alega- toria ca se-lu ié la Protocolu, acésta însi li respunsa ca se mérga la comitatu de au se cor- ce ceva, căci alégere e valida și a decursu în ordina cea mai buna. Resultatulu alégerii fú că reesira toti magiarii, în frunte cu dlu ju- de cercualu, și cu jud'a de Bildhauer, ba spre a ni mai mari dororile, alesera si unu negatgu de romanu dintre poporu, care de candu e lu- mea n'a fostu cu romanii, ba contra bisericiei și scólei luera necontentitu și e în discórdia cea mai mare cu preotii lui, și namai unde pôts stri-á cauzei nostre.

Dupa tóte acéstea recomendu barbatiloru nostri din Aradu acésta cauza celebra ca se pasiesca energicu contra reului care tota mer- reu ne obtrude. Unu Radnanu.

Sieitinu, (cottulu Cenadului,) 7 dec. 1871. (Necrologu.) Sub impresiunea cea mai durerósa vinu se aducu la cunoscint'a onora- bilulu publicu alu acésti diariu, că natiunea

romana éra a perdutu pentru eternitate pre unu bravu fiu alu seu; — tenerulu de mare spe- rantia care abia intrase pe carier'a prootiesca, Arcadiu Popianu, fostu protocolistu și archi- variu la cancelaria eppului gr. cat. din Ora- dea-mare, nu mai este intra cei vii, de óre ce în 21 novembre a. e. și dede sufletulu în ma- n'a Creatoriului seu fiindu inca în flórea vietiei sale. —

Scurta a fostu viet'a acésti bravu teneru devotatu misiunii sale, scurta a fostu, însa multu laboriósă, și acésta labóre neobosita fiindu împreunata cu unu talentu rar și bogatu de cunoscintele cele mai frumóse, — ne face se sentimu perderea mare ce ni-a causat'o grab- nic'a sa mórté, care fora îndurare taia viet'a acésti bravu teneru, care ne îndreptatia la atâte sperantie frumóse.

Elu s'a nascutu la an. 1844 în Sieitinu, din parinti sermani, cari prin introvenit'a cu- noscintia și inviatiune a on. d. J. Cretiu. pre- otu gr. cat. din Igrisiu, au tramisu pre multu sergutoriulu loru fiin la ginasulu din Bei- siu, unde finimulu studiulu gimnasiali și facendu essamentulu de maturitate cu preselutia, pentru continarea studiulu în sciintiele mai inalte, a fostu tramisu din partea eppului gr. cat. ora- danu la universitatea din Pesta, unde a finitu cursulu teologiei cu celu mai bunu succesu. Dar inim'a sa ardinte nu s'a multamitu numai cu studiulu deobligate, ci necontentitu s'a ocu- patu cu studiulu seriosu a clasiciloru vechi, — afora de acésta s'a perfectiunatu în studi- area limbiloru elisice și moderne, — asia elu vorbea perfectu, afora de limb'a sa materna, limb'a latina, francesca, italiana, germana și magiara. — éra din anti'a limba ellena și he- breica traducea cu multa usioretate. Studiulu sea de predilectiune însa éra istoria și în spe- cialitate multu se interesă de tóte datele de- spre originea romaniloru. Marea sa ardóre pen- tru sciintiele serióse se vede și de acolo, că pe langa tóte medilócele sale materiali pré mar- giuite, în inventariulu seu se afla peste 100 to- mari de cărti sciintifice de mare pretiu —

Dupa ce se vediu atacatu adencu în sa- netate, veni a casa la rudeniulu sale în Sieitinu pentru ca se se mai restanredie; elu însa nici aci nu-si potú moderá neobosita sa activitate pentru tóte ce e frumosu, nobilu și — natiu- nalu; — căci în curendu formă o societate de dilectanti, arangia câteva representatiuni tea- trali și petreceri de jocu în favórea infintian- dului teatra nationalu, spre care scopu s'a și adunatu o suma de 175 fl. — unu resultatu con- siderabilu între împregiurări nefavorabili.

În fine potera sa de viet'a slabi cu totulu; a- tunci mersera la Nadlacu pentru consultarea medi- cului, acuma însuși se engate seriosu și la cu- ra, orá însa tardiu, — căci în curendu și dede sufletulu celui Atotpotinte, și în 23 novembre fú immormentatu în Nadlacu spre cea mai mare dorere a consangoniloru și amiciloru sei, la care ocașune funebra multe lacrimé, stórse de dorere, straluceau pe faci'a tuturor romaniloru binesimțiti și mai alesu candu o. d. Titu Teren- tiu, preotulu gr. cat. romanu din Nadlacu, a rostitu frumós a sa cuvéntare funebra a su- pr'a cósugabii, în care odihneau pentru eter- nitate osamintele acésti neobositu și devotatu fiu alu natiunii.

Fia-i tieren'a usiora și memoria binecu- ventatá!

Paulu Maioru,
parochu gr. cat. în Sieitinu.

Boccea montana, în 21 novembre 1871.

(Indreptare.) În protocolulu Reuniunii invetiatoriloru romani gr. or. din dieces'a Ca- rasebesiului publicatu în nrulu 88 alu pretiui- tului diariu „Albina,“ sub nrulu 22, unde s'a discutatu a supr'a cártiloru nostre poporale, s'a comis un'a eróre, adeca: dupa ce s'a alesu trei comisii, un'a în cerculu Lagosiului, alt'a în cerculu Boccei și a trei-á în alu Oravitiei, cari în restimpu de siese septamani au a-si dá opiniunea a supr'a cártiloru și a referá presidiu- lui Reuniunii, — subscernutulu în Adunarea genrala a Reuniunii a pusu întrebarea: „Ce felu de Abecedariu se se propune pentru scóle, și de- dupa care se se propuna eleviloru incepatori cetirea și scrierea, pana candu comisiunile essaminatorie vor referá presidiulu și acésta V-lui Consistoriu scolasticu, care ca foru com- petente va ordoná introducerea cártiloru core- spundietórie, ca invetiamentulu se nu suferé scadere?“

Atát'a am vorbitu în meritulu obiectulu, și nu mai multu. În amintitulu protocolu însa

s'a mai adausu, de buna séma din eróre, că eu asi fi recomandat Abecedariulu Dlu Z. Boiu dicendu: că cartea de lectura și invetiatura a dlui J. Popescu, nu coresponde scopulu pe deplinu, de óre ce nu se incepe cu liter'a I.

Că se nu aparú dara ca unu nestatornicu principiulu seu, și ca on. publicu se nu créda, că numai din unu simplu motivu, că cartea din costiune nu se incepe cu liter'a I, o afu de ne- corespondietoria, afu de consultu, dupa ce în conferintiele comisariiloru scolaru — ca atare fiindu — m'am dechiaratu pentru dens'a, ca membrulu comisiiunei esaminatoru din cerculu Boccei inea, a spune acum și în publicu, că sum pe tr'u introducere cártii de lectura și invetiatura a dlui J. Popescu fera desconside- rarea Abecedariulu D. Z. Boiu.

Acésta m'am simtitu îndetoratu a face în interesulu adaverulu și a statorniciei.

Joane Marcu, docinte.

Varietati.

— (Apelu la autori.) Unulu din relele de cari suferé miscarea literaria la noi este că nu se scie mai nici o data déca și unde a aparutu unu opu literariu óre care. Numai din întem- plare se publica una-ori prin diarie, printre ce- lelalte însociitari, și acele relative la miscarea literaria. Este însa de celu mai mare interesu atátu pentru autoru câtu și pentru publicu, ca opurile ce esu la lumina se fia cunoscute de in- data și în o sfera câtu se póte de intinsa. Re- dactiunea „Convorbitoru“ pentru a indeplini acésta lipsa apaleza la toti domni autori ra- gandu-i a tramitá câte unu esemplariu din opurile domniei lor, indata dupa aparitiune, la redactiunea acésti foi, pentru a se trece între notiiele bibliografice ce urméza de acum înainte a se însemná regulatu la fine a fie carui numeru. Sperámú că acésta propunere va fi primita cu placere de domni autori și că re- dactiunea acésti foi va fi în stare a tiené tot- deun'a pe onorabilulu publicu în curentulu mi- scării literarie de la noi. — Sunt rogatu tóte diariile a reproduce acestu apelu.

Redactiunea „Convorbitoru literarie“
în Jassi.

— (Bréulu Maicei Precestei) Dilele tre- cute tóte foile au reproducu o scire curiósă din Constantinopole cu data din 8 l. c. în care se dice, că patriarhulu grecescu a ordonatú ca se se aduca din manastirea stului munte Atosu „bréulu Maicei Precestei“, pentru ca se opréca estinderea mai departe a colere! Patriarhulu, împreuna cu membrii sinodali, episcopi, și mai multi preoti și o mare multime de poporu, for- mandu unu cortegiu impasant, între sunetele cantariloru religiose au dus sant'a reliciia din portulu mári spre resiedint'a patriarhulu. Cu privire la acestu „spectacolu“ religiosu diariulu „Levant Herald“ dice, că polit'a a voitú se impedece intrarea poporulu în curtea patriarhale; din care cauza s'a escutu o dis- ordine mare cu escesse; patriarhulu a fostu silitu se-si caute refugiu cu sant'a reliciia — într'o cárciuma (birtu), unde scapendu prin o usia laterale' cu ajutorulu unai caicu (luntritii), abia a potutu se ajunga la resiedint'a sa — în deplina sanetate. Asia dara totusi a fostu buna sant'a reliciia, căci într'altu chipu fora de acésta i se potea întemplá presantiei sale vre-o nenorocire. — Póte că cu timpulu se va și aflá vre-unu cantaretiu care va eternisá acésta mi- raculósă scapare a patriarhulu — prin sant'a și nedisputaver'a potera a bréulu Maicei Pre- cestei. Apoi mai dica cineva că nu se întemplá și în timpulu nostru minuni!

— (Dlu Justinu Popfiu) a patit'o cu pro- gramulu seu guvernamentalu, căci pe langa totu ajutorulu primitu din partea domniloru de la potera, n'a potutu reesi ca deputatu dia- tale în cerculu Margitiei, unde s'a alesu opo- sitiunalulu magiaru Zsigó Endre. Asia o pa- tiescu cei ce umbla în dóne luntritii.

— (Din Cernauti) ni se scrie că rusofilulu appu Hacmanu se se fia exprimatú, că va mer- ge la Putna și va rampe (!) și va aruncá pestu zidurile manastrei tóte flamurale și darurile depuse asta véra de natiunea romana pe mo- mentulu lui Stefanu celu Mare. Acésta scire o primimú de la o persóna demna de tóta incre- derea, și nici că ne indoimú despre o asemene spresione din partea antinationalulu archiereu, însa nu potámú crede că ar s'escutá terribil'a sa intentiune, căci atunci nici unu momentu n'aru mai potú se siéda pe scaunulu archie- rescu, ci indata ar trebui dusu în casa — ce- loru ce li lipsesca ceva.

PROTOCOLULU

conferintiloru colective invetiatoresci din in- spectoratele Siria, Agrisiu și B-Ineu, tienute în scól'a gr. or. confessionalu din Siria.

Conferintia I.

Dupa chiamarea spiritulu santu în st'a bisericu, invetiatorii din tustrele inspectoraté s'au coadunatu în scól'a locale, unde dlu comisariu Manase Popescu deschidendu conferint'a prin o cuvéntare scurta, numai de câtu s'a pasitu la alégere a presiedinteli și notariulu conferin- tiiloru. De presiedinte s'a alesu cu aclamatiune dlu Nic. Beldea, administratore protopopecu alu tractulu Siriei, óra de notariu asisderia cu aclamatiune s'a alesu dnulu invet. din B-Ineu Pavelu Duma.

D' facia au fostu toti invetiatorii din amintitele inspectorate afora de 4 insi.

Dlu notariu a cetlu apoi regulamentulu conferintiloru invetiatoresci.

Dlu invet. din Agrisiu Manasiu Popescu a presentatu conferintiei unu operatu lucratu de densulu, carele s'a datu comisiunii censu- ratórie spre censurare și reportare.

S'au alesu apoi o alta comisiune pentru stabilirea ordinea de obiecte, ce se vor pertractá în conferintia. Cu atát'a conferint'a prima s'a închisu. —

Conferint'a a II. din 21 sep.

Presiedintele ordinariu dlu Nic. Beldea, fiindu impedeatu d'a presiedé în conferint'a de facia, a concediutu presiedint'a dnului invet. Georgiu Onia carele deschidendu siedint'a, s'a ctitu protocolulu conferintiei precedinte, mai departe ordinea obiectelor ce se vor des- bate în decursulu conferintiloru.

Referitoriu la propunerea catechisulu, fiindu că acestu studiu religionariu cuprinde în sine dogme, propunerea lui se increditiéda preotimei și se decide a se adressá venerabilulu consistoriu ca se midilócesca ca la fie-care scóla confessionalu se se denumésca câte unu cate- hetu; propunerea stelor rogatiuni și istoriei biblice, remane și de aci înainte detorint'a in- vetiatoriulu. — Fiindu dejá tardiu, siedint'a se suspinde pana la 3 óre dupa médiadi. —

Redeschidendu-se siedint'a la 3 óre, dlu Manasiu Popescu a prelesu din metodulu scrip- tologieu în legatura cu gramatic'a. Metod'a dlui Man. Popescu conferint'a aflandu-o de buna s'a primitu ca cea mai practica, și în interesulu uniformitati invetiamentulu se recomanda tuturor invetiatoriloru; asisderia și indrepta- riulu pentru tabelele de parate, de dnii profesori Varca și J. Rosiu, se recomanda pentru o mai buna orientare în metoda.

Conferint'a a III. din 22 sept.

În 22 sept. conferint'a invetiatoresca s'a deschisu prin domniulu presiedinte substitutu Georgiu Onia.

Dupa cetirea și autentizarea protocolulu siedintei trecutú s'au luatú la dssbatero urma- tóriele obiecte de invetiamentu: istoria natu- rala și fisic'a, istoria natiunale, geograf'a și economi'a.

În privint'a acestoru obiecte, dlu invet. Manasiu Popescu și face observarea, că déca autoritatile scolare protindu a se propune sciin- tiile din istoria naturala și fisica mai pre largu, se se ingrigésca câtu mai curandu de unu manualu de istoria naturala și fisica, carele se tratadie acestu obiectu corespondietoriu recerintiloru scóloru satesci; asemenea se se ingrigésca de o editiune de icóna din istoria naturala, în limb'a romana. —

Din computu se vor propune cele patru specie cu numeri neanumiti și anumiti; din acestu studiu s'au tienutu exercitiu cu elevii de facia.

Pentru invetiarea detorintiloru civili, fiindu că manualulu ce ossiste de presinte, e greu de priceputu pentru elevi, dlu Man. Popescu, pana la edarea altui manualu mai corespondia- tori, recomanda: „Catechisulu politicu“ din Bu- covina. — Se pr mesce.

Ce se tiene de propunerea gimnastiei în scólele nostre poporale s'a aflatu că „cartea de gimnastica tiparita în Bucuresci“ nu se póte aplicá, pentru că invetiatorii poporali n'au nici o prava în gimnastica; de aceea conferint'a invetiatoresca afu de ajunsu a se propune din ramulu acésta numai câtu invetiatorii pricepu. — Siedint'a apoi s'a închisu. —

Dupa médiadi la 3 óre s'a redeschisu sie- dint'a sub presiedint'a dlui G. Onia și numai de câtu s'a luatú la dssbatero frecuentarea regu- lata a scóloru de catra prunci; în privint'a acésti obiectu conferint'a a decisu a rogá ve- nerabilulu consistoriu diecesanu, se binevoiesca

a midloci prin organele sale ca autoritatile politice se constranga parintii a-si tramite copiii regulati la scoala.

De locul si timpul pentru tinerea unei conferintii generale se defige locul Siria (Vilagosiu,) si d'a de 7 nov. v. a. c.

In privinta impartirii ferierelor scolastice, conferinta a decisu ca prelegerile se tiena neinterupt 8 luni, incepandu-se din 1. oct. st. v. pana la finea lui mai st. v. —

Pentru tinerea conferintei colective a inspectoratelor Siria (Vilagosiu), Agrisiu si B.-Ineu, se defige locul Pancota si d'a de 16 aug. 1872

Siedinti'a a IV. din 25 sept.

St' acesta siedintia s'a deschisu prin presedintele substituit dlu G. Onia.

Dlu invet. din Agrisiu Man. Popescu reporta conferintei ca Porfiru Popescu e intaritu de invetatoriu in Siria din partea ven. consistoriu, si ca deci ca atare a avutu detorinta d'a participu la conferinta acest'a; conferinta ilu privesce deci de absente, fora causa, si de nepasatoriu.

Conferinta 'si esprime parerea de reu ca cu gradinaritul din caus'a indiferentismului antistieloru comunale — nu potemu face nici o naintare.

De aceea conferinta roga pre venerabilulu consistoriu diecesanu a admona pe dnii inspectori scolari ca se se interesedie mai multu de catu pan' aci de caus'a gradinaritul.

Dupa ce conferinta si-a esprimatu multiamit'a Dlu Joanu Moldovanu, inspect. cercului Siria, pentru ingrigirea sa de tinerea conferintieloru, si totu o data parerea de reu, pentru ca dnii inspectori din Agrisiu si B. Ineu n'au participatu la conferintiele de facia, conferinta d'upa autenticarea protocolulu s'a aedicatu. Siria, 23 sept. 1871.

Georgiu Onia,
presiedinte substit. confer. inv.
Pavelu Duma,
notariulu conferintei invetiat.

Cerculariulu

Senatulu episcopescu alu Consistoriulu romanu greco-orientalu din Aradu, emisu catra tote sinodele si comitetele parochiali.

(In privinta proiecteloru si contracteloru facende la intreprinderea edificarii si repararii bisericeloru si scoleloru.)

Facendu-se esperintia din partea acestui Consistoriu, ca unelo comitete parochiali intreprindu feliurite reparature si eventuale edificari la bisericu si scole, incheandu contracte si alte tocmele cu respectivii maestri intreprindietori, fora de a observu prescriesele dispusetiuni ale Statutulu organicu §. 7 punctu 3 si §. 23 punctu 7 si 15, adeca fora de a presentu proiectele sinodulu parochialu spre essaminare si aprobare, apoi prin concernentulu protopresviteru a le subterne Consistoriulu spre suprareviziune si ulterioru incuviintiare; dreptu aceea pentru evitarea dauneloru ce prin astfelu de procedura supraficiala si unilateralu — pre usioru se potu causu biserice, Consistoriulu diecesanu dispune urmatoriele:

1. In viitoriu nu este permisu comitetulu parochialu, a intreprinde nici vr'o edificare seu reparatura a biserice seu a scolei; cu atatu mai putiena a incheia contracte seu alte vericari tocmele fora d'a face si presentu mai antau proiectu formale sinodulu parochialu spre essaminare si aprobare; avendu acestea — prin concernintele protopresviteru — a le subterne Consistoriulu spre ratificare.

2. Fiindu comitetulu, respective sinodulu parochialu responsabilu pentru edificarile si reparaturele intreprinse, la astfelu de intreprindieri se indruma, a fi cu precautiune si a reflecta:

a) Deca biserice a intr' adeveru dispune de midlocele materiali necesarie spre acoperirea speselor recerute; apoi deca edificarea seu reparatur'a este impreunata cu spese mai mari de 200 fl. este d'a se escrie concurentia prin licitatie minuenda, espunendu-se in planulu proiectatu tote conditiunile specifice.

b) Oferte numai de la acei maestri intreprindietori se potu accepte, carii vor produce documentu autenticu de garantia ipotecaria, seu vor depune cautiune in valorea pretiulu acordatu pentru lucru.

c) Contractulu se incheia cu celu ce va primi lucrulu mai estinu si se va supune conditiuniloru proiectate si stabilite.

3. Pe langa aceste conditiuni, —dupa ce sinodulu parochialu a essaminatu si acordatu proiectulu substernutu de comitetulu parochialu, acest'a pote incheia contractulu cu intreprindietoriulu maestru, in duoue esemplarie asemenea sunatorie si legalisate prin concernent'a iurisdictione politica; cari sunt apoi a se transpune protopresviterulu spre inaintare la Consistoriu pentru ratificare.

4. Reparaturele mai mice, ale caror'a spese nu pestrecu sum'a de 200 fl. se potu intreprinde fora escrierea concursulu de licitatie; insa si acelea sunt d'a se incredintia numai la acei intreprindietori, carii posedu deplina incedere si garantia facia de biserica; observandu-se — firesce — si in aceste casuri prescriesele Statutulu organicu amintite mai susu.

5. Conditiunea principala la tote eventuale edificari si reparaturi este garanti'a din partea intreprindietoriulu; dreptu aceea terminandu-se lucrulu, indata e d'a se essamina (colauda) prin barbati de specialitate; era intreprindietoriulu remane responsabilu si dupa efeituit'a colaudare pe unu timpu conditiunatu.

6. Candu se substernu contractele despre asemene intreprindieri la Consistoriu, acelor'a e de a se alaturu si proiectulu de estimatiune a speselor incuviintiate prin sinodulu parochialu si documentulu de garantia ipotecaria a intreprindietoriulu; observandu-se spre cinosura: ca contractele seu proiectele neprovediate astfelu se vor reicid; era organele cari se vor incumeta a lucra in contra acestei dispusetiuni, vor fi trase la raspandere si constronse a suportu veri-ce daune causate biserice.

Aceste dispusetiuni, spre scire si stricta acomodare, se publica tuturu comiteteloru si sinodeloru parochiali prin concernentii domni protopresviteri, cari vor avu se reporteze despre efeituit'a publicare la timpululu seu.

Datu din siedinti'a senatulu episcopescu alu Consistoriulu romanu greco-orientalu, tiena in Aradu, 22 octomvre 1871.

Din incredintiarea Presantiei Sale Domnulu Episcopu diecesanu:

Andrei Papp m. p.
protosineselu, ca presied. subst.

Estradatu prin Referintele:
Petru Petroviciu m. p.
assesoru consistorialu.

„Albina“

Institutu de creditu si de economii in Sibiu.

Fiindu subscrisu intregu capitalulu de actiuni alu Institutulu de creditu si de economii „Albina“, Domnii actionari ai numitului institutu sunt rogati in sensulu conditiunei I. din publicatiunea nostra de la 1. augustu a. c. a responde in timpu de o luna si rat'a II. de 20 %, adeca cate 20 florini de actiune, seu la Domnii reprezentanti ai nostri, unde s'a facutu subscrierea, seu si d'a dreptulu la acestu comitetu in Sibiu, strat'a macelariloru Nr. 110.

Sibiu, 10 decemvre 1871.

Comitetulu fundatoriu.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scol'a confesionala gr. or. din comun'a Revetisiu, com. Aradu, protopresbiteratu Boros-Ineului, — inspectoratulu B.-Sebesiului, — se deschide concursu pana in 2 ianuaru st. v. 1872, candu se va tiena si alegerea. — Cu acestu postu sunt impreunate urmatoriele emoluminte: bani 120 fl. v. a. 10 chible de grau, si 13 chible de porumbu, — 8 orgii de lemne, — 2 jugere de fenatia, — cortelu liberu si gradina pentru legume.

Doritorii de a dobandi acestu postu sunt provocati a-si subterne recurseloru pana la terminulu desiptu la comitetulu parochialu, fiindu provideute cu testimoniu preparandialu si de calificatiune, cu estrasulu de botezu si atestatu de moralitate; — era pentru probarea cantulu in domineca nainte de alegere au a se presentu la st'a biserica din locu.

Datu in Revetisiu, 21 noembre 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu
Nicolau Ardeleanu, m. p.
1—3 Inspect. scolariu.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunilor invetiatorescu vacante din cerculu inspectoratulu scolariu Secasiu, comitatulu Temisiului, la scolele gr. or. confesionali din comunele urmatorie:

1. *Chechesiu*, cu emolumintele: 73 fl. 50 cr. bani, 20 meti de grau, 20 meti de porumbu, 80 lb. slanina, 50 lb. sare, 15 lb. de luminari, 12 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina, si 3 jugere liveda.

2. *Hodosiu*, cu emolumintele: 63 fl. bani, 20 meti grau, 20 meti porumbu, 75 lb. slanina, 50 lb. sare, 15 lb. luminari, 10 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina, 1 jugeru pamentu de aratura, si 3 jugere liveda. —

3. *Chisdia* cu emolumintele: 52 fl. 50 cr. bani, 15 meti grau, 15 meti porumbu, 50 lb. slanina, 50 lb. sare, 9 lb. luminari, 9 1/2 stangeni de lemne, cortelu liberu cu gradina, 1 jugeru aratura si 1 1/4 jugeru liveda. —

Doritorii de a ocupa vre un'a din aceste statiuni, au a-si adresa recurseloru, indiestrate cu documintele necesarie, pana in 31 decembre 1871 st. n. la subscrisulu in Lugosiu.

Lugosiu, in 5 dec. 1871.

Teodoru Pap,
inspect. cerc. de scole.

In contielegere cu respectivele

1—3 Comitete parochiali.

Concursu.

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu la scol'a tractuale clas'a IV. normala, confesionala gr. or. romana din opidulu Siria, cu terminu pana in 14 decemvre a. c. st. vechiu, carea va fi si diu'a alegerei. — Emolumintele sunt: 600 fl. v. a., 12 orgii de lemne, din cari se va incaldi si scol'a, si cuartiru liberu. —

Doritorii de a ocupa postulu acest'a, sunt avisati a-si tramite catra Comitetulu protopresviteralu in Siria recursurile provideute cu atestatu de botedi si de moralitate, cu testimoniu despre absolvirea claseloru reale seu 4 clase gimnasiale, — dar si a celora recursuri se vor primi cari au absolvatu 4 clase normale, deca vor documentu desteritate in propunerea sciintieloru acestor'a, si vor produce testimoniu de calificatiune totu cu eminentia, si cumca pe terenulu scolasticu sunt binemeritati.

Siria, in 24 noembre 1871.

Cu scirea si convoirea mea

Joanu Moldovanu, m. p.
1—3 inspectoru scolariu.

Concursu

Prin mortea invetiatoriulu Pavelu Giuca din Tievaniulu-micu, devenindu vacante statiunea de adjunctu invetiatorescu langa invetiatoriulu betrauu Ioanu Popa, se deschide prin acest'a concursu pana la 12 dec. c. v. a. c.

Emolumintele sunt: 1) in bani gata 52 fl. 50 cr.; 2) 10 meti de grau; 3) 10 meti de cucurdiu; 4) 6 stangeni de lemne, din cari este d'a se incaldi si scol'a; 5) 50 lb. de sare; 6) 50 lb. de lardu; 7) pentru spelele de la conferintia 10 fl.; 8) 12 1/2 lb. de luminari; 9) unu jugeru de pamentu aratura; 10) 400 stangeni □ de gradina pentru legumi; 11) 400 stangeni □ pamentu cu padure si cuartiru liberu.

Pre langa acest'a deca candidatulu va fi bine calificatu si bine deprinsu in cantarile bisericesci, i se va inmultu salariulu cu 50 fl. Doritorii d'a competu la acesta statiune sunt avisati, ca in terminulu mai susu presiptu se-si asterna recurseloru, instruate cu testimoniale de calificatiune, adresate Comitetulu parochialu, prin pre onoratuulu dnu protopresbiteru Jacobu Popoviciu in Oravitia.

Tievaniulu-micu, in 4 nov. 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu:

Jacobu Popoviciu m. p.
protopr. in Oravitia si insp.
3—3 scol. district.

Concursu:

De ore ce pentru ocuparea postulu invetiatorescu de la scol'a confesionala gr. or. din comun'a Utvinu, la primul concursu numai doi au aplicatu, si dintre acestia nici unulu nu s'a infacisiatu in comuna, comitetulu parochialu marindu salariulu, deschide concursu nou pana in 12 dec. a. c. st. v.

L'ea anuale este: 105 fl.; 40 meti de grau, 100 lb. de lardu, 100 lb. de sare, 15 lb. de luminari, 4 lantia de aratura, cu 1 lantiu intravilanu, si 9 orgii de lemne, din cari este a se incaldi si scol'a.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au se-

si tramite recurseloru catra subsemnatulu Comitetu parochialu seu de a dreptulu la dlu inspectore cerc. de scole in Timisiara, alaturandu documinte, ca au absolvatu preparand'a cu succesu bunu, si ca au depusu essamenu de calificatiune; si sunt potiti toti aceia cari vor avu voia de a primi acestu postu, a se infacisia in vr'o domineca seu serbatore la biserica ca se fia cunoscuti poporulu.

Utvinu, 1. nov. 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu:

Dr. Pav. Vasiciu m. p.
3—3 inspect. cerc. de scole.

Concursu

Pentru reintregirea parochiei a II. vacante din comun'a gr. or. romana Obreja, protopresbiteratu Caransebesiului, in confiniulu militariu, se deschide concursu cu terminu de 14 zile.

Dotatiunea se cuprinde din 114 fl. v. a. dupa contractu, sub care se intielege birulu si totu venitulu stolaru anualu — si o sesiune completa de pamentu parochialu.

Doritorii de a ocupa acesta, parochia au pana la terminulu amintitu se indrepte petitiunile catra subsemnatulu Comitetu parochialu, instruandu-le cu tote atestatele recerute de Statutulu organicu; caci celelalte incese mai tardiu, nu se vor luu in consideratiune.

Obreja, in 21 noembre 1871.

Comitetulu parochialu

1—3 in contielegere cu
Domnulu protopresbiteru tractualu.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie din Ch.-Apati, protopr. Oradei-mari, cottulu Bihorulu, pana in 12/24 decemb. a. c. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt:

1. 1/2 sesiune de pamentu aretoriu.
2. Birulu de la 120 de case, cate o mesura. —
3. Pentru clacuire de la tota cas'a 10 or.
4. Contributiunea o platesce comun'a.
5. Stolele indatinate.
6. Cortelu liberu cu 3 chilli.

Doritorii de a recurge la acesta parochia trebuie se fia calificati dupa cum se cere in Statutulu organicu. Datu in Ch.-Apati, in 14/26 novem. 1871.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopr. tractualu

1—3 Simeonu Bica, m. p.

Concursu

Pentru ocuparea statiunii invetiatorescu la scol'a confes. greco-orientale romane din comun'a Grosiu, cottulu Bihoru, protopresviteratu Beliului, se escrie concursu pana la 12 decembre st. v. a. c. in care de se va face si alegerea. —

Emolumintele sunt: in bani 50 fl. v. a.; 24 chibele de bucate, diumetate grau; 13 maji de f nu; 9 orgii de lemne.

Doritorii de a ocupa postulu acest'a sunt avisati, a-si tramite recurseloru instruate intru intiesulu Statulu organicu, si adresate Comitetulu parochialu, catra oficiulu proto resviteralu alu Beliului in Toplitza-Carandu.

Datu in Grosiu, 13 noemvre. v. 1871.

2—3 Comitetulu parochialu
in contielegere cu
protopresviterulu tractualu.

Concursu.

La statiunea invetiatoresca vacanta din comun'a Saculea, in protop. Lugosiuulu, cotulu Carasiului, se deschide concursu pana in 11 decembre st. vechiu a. c. Emolumintele sunt: 300 fl. v. salariu anualu, 10 fl. diurna la conferintiele invetiatorescu, 10 fl. pentru scripturistica, 10 orgii lemne, din care are a fi inaldita si scol'a, si cortelu liberu.

Recurentii au a-si tramite concurseloru, provideute cu timbru si cu testimoniu de calificatiune, si adresate catra on. Sinodu parochialu gr. or. din Saculea, la dlu protopr. G. Pesteanu, in Lugosiu. 2—3

Saculea, in 9 noembre 1871.

In contielegere cu dlu protopopu tractualu —

Comitetulu parochialu.

Incunoscintiare.

Tabelele de parete cu tipuri colorate, 20 la numeru, si Indreptariu, se mai afla de vendiare la subscris in M. Lapos. Pretiulu unui esemplariu e 5 fl. v. a. — Domnii abonanti, cari vor prenumera o data mai multe esemplaria vor primi 10% ca robatu.

Totu cu acesta ocaziune se aduce la cunoscintia O. Dni abonanti cari au bine voitutu a se prenumera la cartile: *Geografi'a regatulu ung. si Fisi'o'a*, ca acestea carti s'au pusu deja sub tipariu, si vor esi catu de curendu la lumina.

Abecedariulu, din lips'a prenumerantiloru nu-s'a potutu pune pana acum sub tipariu, insa in scurtu timpu se va pune si acest'a.

M. Lapos, 3 decembre 1871.

Varna et Posiu.